

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna, soudkyně Daniely Zemanové a soudce Miloslava Výborného v právní věci žalobce: **M. Z.**, zast. JUDr. Ing. Vladimírem Nedvědem, advokátem se sídlem Kostelní náměstí 233/1, Litoměřice, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 2. 2014, čj. 2081/14/5000-14306-705194, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 18. 5. 2015, čj. 15 Af 27/2014 - 40,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím ze dne 16. 11. 2012 Finanční úřad v Roudnici nad Labem (dále jen „správce daně“) žalobci doměřil daň z přidané hodnoty za zdaňovací období červen 2010 ve výši 233 572 Kč a sdělil mu, že je povinen uhradit zákonné penále ve výši 46 714 Kč. K odvolání žalobce žalovaný rozhodnutím specifikovaným v záhlaví rozhodnutí správce daně změnil v části týkající se specifikace bankovní účtu správce daně, na něž má být doměřená daň včetně penále uhrazena; ve zbytku výrok rozhodnutí správce daně potvrdil.

[2] Žalobce se proti tomuto rozhodnutí žalovaného bránil žalobou. Žádostí ze dne 27. 4. 2015 žalobce požádal krajský soud o osvobození od soudních poplatků. Přitom upozornil, že v září 2013 přišel o zaměstnání, doposud je veden jako uchazeč o zaměstnání, k čemuž dodal, že nepobírá žádné sociální dávky. Dále uvedl, že veškeré úspory již vyčerpal, nevlastní žádný nemovitý majetek, spolu s rodinou, tj. manželkou a dvěma nezletilými syny, bydlí v nájmu, přičemž nájem je hrazen jeho manželkou z rodičovského příspěvku. Na doklad těchto tvrzení k žádosti přiložil již vyplněné potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce (dále jen „prohlášení“).

[3] Z prohlášení krajský soud zjistil, že žalobce nemá žádné příjmy, žádný majetek větší ceny a jediný měsíční příjem jeho rodiny je rodičovský příspěvek ve výši 7 300 Kč. Oproti tomu má dluhy ve výši 18 343 Kč, které splácí. Z přiložené nájemní smlouvy o nájmu rodinného domu dále vyplynulo, že na podkladě této smlouvy v pravidelných měsíčních platbách hradí nájemné ve výši 2 500 Kč a elektrickou energii ve výši určené jejím dodavatelem. Po odečtení platby nájemného ve výši 2 500 Kč by rodině o počtu čtyř osob měsíčně na úhradu základních životních potřeb zbývala pouze částka ve výši 4 800 Kč, což považoval soud za krajně nepravděpodobné.

[4] Krajský soud usnesením označeným v záhlaví hodnotil žalobcem uváděné skutečnosti jako nevěrohodné a osvobození od soudního poplatku mu nepřiznal. Krajský soud za pomoci § 3 odst. 2 a 3 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu dovodil, že u rodiny sestávající ze dvou dospělých osob, jednoho dítěte ve věku jednoho roku a druhého ve věku osmi let činí měsíční životní minimum domácnosti částku ve výši 9 850 Kč. Dle krajského soudu není možné, aby rodina žalobce měla příjem pouze 7 300 Kč a současně byla schopna hradit veškeré náklady související s bydlením a zajišťováním svých základních životních potřeb (např. vyživovací povinnost k jejich synům), a to vše za situace, kdy rodina jakkoliv nepožádala o pomoc ze strany státu. Žalobce v rozporu s poučením v závěru uvedeného prohlášení musel zamlčet podstatné okolnosti ohledně své finanční situace, které mohly mít vliv na rozhodování soudu o osvobození od soudních poplatků.

II.

Obsah kasační stížnosti, vyjádření žalovaného

[5] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl usnesení krajského soudu kasační stížností, jejíž důvody podřadil pod § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Domnívá se, že je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Má za to, že v prohlášení uvedl pravdivé údaje a žádné okolnosti nezamlčel. Soud neprováděl žádné dokazování a tvrzení, že zamlčel podstatné okolnosti ohledně své finanční situace, nemají oporu ve skutkovém zjištění a není to důkazně prokázáno. Soud neuvedl, jaké podstatné okolnosti své finanční situace měl zamlčet. Soudu prý nic nebránilo, aby jej vyslechl. Jeho závěr o tom, že prohlášení je nevěrohodné má být postaven zcela najisto, a nevycházet jen z krajní nepravděpodobnosti. Výpočet částky životního minima splňuje rovněž podmínky pro osvobození od soudního poplatku. Závěry o nemožnosti žít s uváděnými částkami nejsou ničím podloženy.

[6] Žalovaný navrhuje kasační stížnost zamítnout.

pokračování

III.

Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[7] Před posouzením kasační stížnosti Nejvyšší správní soud hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou. Důvodnost kasační stížnosti posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů; neshledal přitom žádné vady, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[8] Nejvyšší správní soud předesílá, že ve věci totožných kasačních stížností stěžovatele již rozhodoval (viz např. rozsudky ze dne 29. 7. 2015, čj. 9 As 121/2015-20 a čj. 9 As 141/2015-27).

[9] Kasační stížnost není důvodná.

[10] Zdejší soud se předně zabýval namítanou nepřezkoumatelností napadeného usnesení. Vlastní přezkum rozhodnutí krajského soudu je totiž možný pouze za předpokladu, že toto rozhodnutí splňuje kritéria přezkoumatelnosti. Tedy, že se jedná o rozhodnutí srozumitelné, které je opřeno o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč krajský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí je natolik závažnou vadou, že k ní soud přihlíží i bez námitky, z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

[11] Veškerá výše uvedená kritéria napadené usnesení splňuje. Jedná se o srozumitelné rozhodnutí opřené o dostatek relevantních důvodů. Je z něj zřejmé, proč krajský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí (viz body [3] a [4] shora).

[12] Stěžovatel spatřuje nepřezkoumatelnost napadeného usnesení v tom, že krajský soud neuvedl, jaké podstatné okolnosti své finanční situace měl zamlčet. Ve věci neprováděl dokazování, pokud prohlášení považoval za nevěrohodné, mělo to být postaveno najisto. Nejvyšší správní soud se s uvedenými námitkami neztotožnil.

[13] Smyslem institutu osvobození od soudních poplatků je zabezpečení přístupu k soudní ochraně i u těch účastníků, kteří se vzhledem ke své majetkové a finanční situaci nachází v tíživých sociálních poměrech. Je na účastníku samém, aby soudu dostatečně konkrétně a zejména věrohodně popsal své osobní a majetkové poměry a současně aby projevil zákonem požadovanou aktivitu a předložil (pokud možno současně se žádostí o osvobození) doklady prokazující jeho nemajetnost. Nesplní-li účastník tuto svou povinnost, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje (srov. rozsudek NSS ze dne 25. 1. 2005, čj. 7 Azs 343/2004-50, č. 537/2005 Sb. NSS). Důkazní břemeno k prokázání, že nemá dostatek prostředků, nese účastník řízení.

[14] Soudy tedy zkoumají, zda účastník řízení v žádosti o osvobození od soudních poplatků konkrétně a věrohodně popsal, v čem spatřuje nedostatek prostředků k úhradě soudního poplatku a zda takové tvrzení rovněž řádně doložil. Přiznat osvobození od soudních poplatků

je možné jen při kumulativním splnění dvou podmínek, tj. při relevantním tvrzení o nedostatečnosti prostředků k úhradě soudního poplatku a při doložení takového tvrzení. Vyplyne-li z uvedených údajů či obsahu spisu, že jsou nevěrohodné, soud žádost zamítne (srov. rozsudek NSS ze dne 26. 8. 2009, čj. 1 As 39/2009-88, č. 1962/2010 Sb. NSS).

[15] V projednávané věci krajský soud detailně popsal, z čeho vycházel při hodnocení majetkových poměrů stěžovatele. Dostatečně a srozumitelně odůvodnil, proč tvrzení stěžovatele o majetkových poměrech považuje za nevěrohodné. Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že krajský soud nezpochybnil jednotlivá tvrzení stěžovatele týkající se příjmů či výdajů, nevytýkal mu nedostatečné doložení jednotlivých údajů. Dospěl však k závěru, že celkový obraz majetkové situace předestřený v prohlášení o majetkových poměrech nemůže odpovídat realitě. Nelze se proto ztotožnit s argumentací stěžovatele, že krajský soud měl provádět dokazování jeho výslechem, popř. uvádět konkrétní skutečnosti, které zamlčel.

[16] V případě, že byl stěžovatel přesvědčen o nesprávném závěru krajského soudu ohledně věrohodnosti jeho tvrzení, měl příležitost v kasační stížnosti objasnit, z jakého důvodu krajský soud nahlíží na jeho situaci mylně a z jeho pohledu nespravedlivě. Stěžovatel nicméně ve svých námitkách setrval pouze na úrovni tvrzení, že krajský soud rozhodoval za nedostatečně zjištěného skutkového stavu, aniž se snažil závěr krajského soudu jakkoli vyvrátit relevantními skutečnostmi a nabídnout uspokojivé vysvětlení své majetkové situace, včetně vyvrácení závěru krajského soudu, že jím deklarovaná finanční částka nemůže krýt potřeby čtyřčlenné rodiny. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud považuje posouzení krajského soudu jako logické hodnocení tvrzených majetkových poměrů stěžovatele.

[17] Nejvyšší správní soud se ztotožnil s hodnocením krajského soudu, že není pravděpodobné, aby čtyřčlenná fungující rodina byla schopna hradit veškeré náklady související se zajišťováním svých základních životních potřeb (tj. jídla, ošacení a dalších nákladů souvisejících s běžným chodem domácnosti) z částky 4 800 Kč (bez úhrady energií a souvisejících služeb na bydlení). Z těchto prostředků navíc stěžovatel měl splácet závazky vůči svým věřitelům (Okresní správa sociálního zabezpečení, Vojenská zdravotní pojišťovna). Argument krajského soudu, že dle zákona o životním a existenčním minimu by u takové rodiny činilo měsíční životní minimum domácnosti částku ve výši 9 850 Kč, výše uvedené závěry jen potvrzuje. Jak je uvedeno výše, stěžovatel tento závěr v kasační stížnosti nevyvrátil, nepředestřel tvrzení, z něhož by vyplýval opak.

[18] Za této situace bylo zcela na místě hodnotit doložené majetkové poměry jako nevěrohodné. Stěžovatel proto nesplnil dle § 36 odst. 3 s. ř. s. podmínky pro přiznání osvobození od soudních poplatků.

IV.

Závěr a náklady řízení

[19] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[20] O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl

pokračování

úspěch; žalovanému, jemuž by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec běžné činnosti nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. srpna 2015

Zdeněk Kühn
předseda senátu